

18.12.2015

Dnro 632/4/14

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Maija Sakslin

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Mirja Tamminen

TARKASTUSELÄINLÄÄKÄRIN KIELITAITOVAATIMUKSET

1

KANTELU

A pyysi 7.2., 26.2. ja 13.5.2014 päivätyissä kirjeissään oikeusasiamiestä tutkimaan Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) menettelyn kahden tarkastuseläinlääkärin virantäytön yhteydessä.

- - -

2. Kielitaitoa koskevat kelpoisuusvaatimukset. Evira täytti tarkastuseläinlääkärin viran (työavain - - -) ilman, että virkaan edellytettiin julkisyhteisöjen henkilöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain 6 §:n 1 momentissa säädettyä ruotsin kielen taitoa. Kanteluun liitetyn nimitysmuistion mukaan tarkastuseläinlääkärin kielitaitoa koskevana kelpoisuusehtoina oli suomen kielen hyvä suullinen, kirjallinen ja ymmärtämisen taito. A katsoi, että Evira menetteli lainvastaisesti poistaessaan ruotsin kielen taitoa koskevan vaatimuksen. - - -

- - -

3

RATKAISU

- - -

3.2

Tarkastuseläinlääkärin kielitaitovaatimukset

3.2.1

Hakuilmoitus ja virantäyttö

Elintarviketurvallisuusviraston tarkastuseläinlääkärin virka (työavain - - -) oli haettavana valtion hallinnon sisäisessä haussa 18.2.–26.2.2014 ja ulkoisessa haussa 28.2.–17.3.2014. Hakuilmoituksen mukaan viran kelpoisuusvaatimuksena oli, että virkaan nimitettävä on Suomessa laillistettu eläinlääkäri. Hänen tuli täyttää ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinperäisten tuotteiden virallisen valvonnan järjestämistä koskevista erityissäännöistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 854/2004 säädetty tarkastuseläinlääkärin pätevyysvaatimukset.

Hakuilmoituksessa ja nimitysmuistiossa todettiin kielitaitoa koskevana kelpoisuusvaatimuksena suomen kielen hyvä suullinen, kirjallinen ja ymmärtämisen taito. Hyvä englannin tai venäjän kielen taito katsottiin hakijalle eduksi.

Nimitysmuistion mukaan virkaan oli A:n lisäksi kaksi muuta hakijaa, jotka kaikki täyttivät kelpoisuusvaatimukset. Evira nimitti 8.5.2014 virkaan Virossa eläinlääkäriksi valmistuneen, Suomessa laillistetun eläinlääkäriin.

Evira kertoi selvityksessään, että se oli tehnyt 5.12.2013 tarkastuseläinlääkäreiden kielitaitovaatimusten tulkintaa koskevan päätöksen (dnro Evira/8767/0919/203). Evira kertoi, että virantäytössä arvioitiin työtehtävän edellyttämää todellista kielitaitoa, eikä kyseisessä tehtävässä tapauskohtaisen arvion perusteella edellytetty ruotsin kielen taitoa. Teurastamo, jonne viraston yhteinen virka on sijoitettu, on suomenkielinen ja sijaitsee suomenkielisellä alueella - - -. Teurastamossa on kuusi tarkastuseläinlääkäriin tehtävää, jolloin kaikissa tarkastuseläinlääkäreiden tehtävissä ei ole tarpeen edellyttää ruotsin kielen taitoa.

3.2.2

Tarkastuseläinlääkäriin pätevyysvaatimuksista

Elintarvikelain (23/2006) 35 §:n 2 momentin mukaan elintarvikevalvonnan tehtäviä hoitavalla viranhaltijalla on oltava tehtävään soveltuva korkeakoulututkinto tai tarvittaessa Euroopan yhteisön lainsäädännössä edellytetty pätevyys.

Tarkastuseläinlääkäreiden pätevydestä säädetään ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinperäisten tuotteiden virallisen valvonnan järjestämistä koskevista erityissäännöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 854/2004 (*valvonta-asetus*) liitteessä I olevan III jakson IV luvun A osassa. A osan 1 kohdan mukaan toimivaltainen viranomaisena voi nimittää virkaeläinlääkäreiksi ainoastaan eläinlääkäreitä, jotka ovat läpäisseet 2 kohdan vaatimukset täyttävän kokeen. Jos toimivaltainen viranomaisena kuitenkin katsoo, että henkilö on hankkinut kaiken tarvittavan tiedon osana ylempää korkeakoulututkintoa tai tutkintoon johtaneiden jatko-opintojen kautta, se voi 2 kohdan mukaan jättää vaatimatta henkilöä suorittamaan koetta. Lisäksi 4 kohdassa edellytetään, että jokaisen virkaeläinlääkäriin on osallistuttava käytännön koulutukseen vähintään 200 tuntia kestävästä koeaikana ennen itsenäisen toiminnan aloittamista. Koeaikana eläinlääkäriin on työskenneltävä ammatissa toimivien virkaeläinlääkäreiden valvonnassa teurastamoissa, leikkaamoissa, tuoreen lihan tarkastuspaikoissa ja tiloilla.

Maa- ja metsätalousministeriö kertoi 8.1.2015 (dnro 4882/2/14) antamassaan selvityksessä, että kokeessa testattavien tietojen samoin kuin valvonta-asetuksessa vaadittavan harjoittelun on Suomessa katsottu sisältyvän eläinlääketieteen lisenssiaatin tutkintoon. Tämän vuoksi mainitun tutkinnon suorittaneilta ei vaadita koetta tai harjoittelua erikseen, vaan kelpoisuus tarkastuseläinlääkäriksi kytkeytyy oikeuteen toimia laillistettuna eläinlääkäriinä.

Elintarvikevalvonnan tehtäviä hoitavien erityisistä kelpoisuusehdoista on säädetty elintarvikevalvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (420/2011) 8 §:ssä. Sen 2 momentin mukaan valvontaviranomaisena on järjestettävä teurastamojen, poroteurastamojen, riistan käsittelylaitosten ja leikkaamojen valvonta ja lihantarkastus siten, että niitä valvoo ja lihantarkastuksen suorittaa virkasuhteessa oleva eläinlääkäri.

Eläinlääkäriinammattin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) 43 §:n mukaan eläinlääkäriksi valtion, kunnan, yhteisön tai muuhun eläinlääkäriin virkaan saadaan nimittää, määrätä tai ottaa ainoastaan laillistettu eläinlääkäri. Virkaa ja tointa voi väliaikaisesti hoitaa 7 §:ssä tarkoitettu henkilö, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Lain (29/2000) 3 §:n mukaan Evira voi myöntää hakemuksesta oikeuden toimia laillistettuna eläinlääkärinä henkilölle, joka on suorittanut eläinlääketieteen kandidaatin tutkintoon, muuhun vähintään kolmivuotiseen alempaan korkeakoulututkintoon tai näitä tasoltaan vastaavaan koulutukseen pohjautuvan eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinnon sekä antanut Elintarviketurvallisuusvirastolle eläinlääkärinvakuutuksen.

Lain 4 ja 5 §:ssä säädetään eläinlääkäriksi laillistamisesta ulkomailla hankitun pätevyyden perusteella. Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten osalta laillistaminen perustuu ammattipätevyyden tunnustamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2005/36/EY (*ammattipätevyysdirektiivi*). Maa- ja metsätalousministeriö lausui selvityksessään 8.1.2015, että direktiivin mukaan eläinlääkäritoiminnan aloittamisen ja harjoittamisen edellytykseksi on asetettava, että henkilöllä on muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja, joka on annettu vähintään viisi vuotta kestävästä täysipäiväisestä eläinlääkärin koulutuksesta, joka täyttää direktiivissä säädetyt koulutuksen sisältöä koskevat vähimmäisvaatimukset. Jäsenvaltioiden on tunnustettava toisessa jäsenvaltiossa annetut asiakirjat vastavuoroisuuden periaatteen mukaisesti. Maa- ja metsätalousministeriö totesi, että käytännössä ammatinharjoittamisoikeuden saamisen edellytyksenä on aina yliopistossa tai muussa korkeakoulussa suoritettu tutkinto.

3.2.3

Valtion viranomaisen henkilöstön kielitaitovaatimuksista

Kielitaidosta, jota vaaditaan valtion ja kunnallisten viranomaisten sekä itsenäisten julkisoikeudellisten laitosten palveluksessa olevalta henkilöstöltä, säädetään laissa julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta (424/2003, *kielitaitolaki*).

Kielitaitolain 3 §:n mukaan virkaa täytettäessä ja muuhun palvelussuhteeseen otettaessa on varmistauduttava siitä, että palvelukseen otettavalla on työtehtävien edellyttämä kielitaito.

Kielitaitolain 4 §:n mukaan ilmoituksessa, joka koskee viran tai muun palvelussuhteen haettavana tai avoimena olemista, on mainittava mahdollisista kielitaitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista sekä työtehtävien edellyttämästä taikka palvelukseen otettaessa eduksi luettavasta kielitaidosta.

Kielitaitolain 5 §:n 1 momentin mukaan valtion viranomaisten henkilöstölle voidaan asettaa kielitaitoa koskevia kelpoisuusvaatimuksia vain lailla taikka lain nojalla valtioneuvoston tai asianomaisen ministeriön asetuksella. Suomen ja ruotsin kielen taitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista on aina säädettävä, jos henkilöstön tehtäviin kuuluu yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien kannalta merkittävää julkisen vallan käyttöä.

Kielitaitolain 6 §:n 1 momentin mukaan valtion henkilöstöltä, jolta edellytetään säädettynä kelpoisuusvaatimuksena korkeakoulututkintoa, vaaditaan kaksikielisessä viranomaisessa viranomaisen virka-alueen väestön enemmistön kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä toisen kielen tyydyttävää suullista ja kirjallista taitoa. Yksikielisessä viranomaisessa edellytetään viranomaisen kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä toisen kielen tyydyttävää ymmärtämisen taitoa.

Kielitaitolain 6 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää poikkeuksista 1 momentissa säädetyistä suomen ja ruotsin kielen taitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista, jos työtehtävät sitä edellyttävät tai jos eri kielten käyttämistä edellyttävien työtehtävien jako viranomaisessa sen sallii taikka vaatimuksista poikkeamiselle on muita erityisen painavia syitä.

Kielitaitolain 6 §:n 4 momentin mukaan muulle kuin 1 momentissa tarkoitettulle henkilöstölle asetettavista suomen ja ruotsin kielen taitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös antaa valtuutus suomen ja ruotsin kielen taitoa koskevien kelpoisuusvaatimusten säätämiseen asianomaisen ministeriön asetuksella niissä tapauksissa, joissa henkilöstölle ei kielitaitovaatimusten lisäksi aseteta muita kelpoisuusvaatimuksia.

3.2.4

Eviran tulkinta tarkastuseläinlääkäreiden kielitaitovaatimuksista

Evira oli päättänyt 5.12.2013 (dnro Evira/8767/0919/2013) tulkita tarkastuseläinlääkäriin kelpoisuusvaatimuksia seuraavasti:

1. Tarkastuseläinlääkäriin kelpoisuusvaatimuksena on se, että henkilö on Suomessa laillistettu eläinlääkäri.
2. Tarkastuseläinlääkäreitä palkattaessa lihantarkastusyksikössä kiinnitetään huomiota työtehtävien edellyttämään todelliseen kielitaitoon. Osa tehtävistä on sellaisia, missä on tarpeen edellyttää suomen- ja ruotsinkielen taitoa. Kuitenkin esimerkiksi suomenkielisillä alueilla teurastamoissa ruotsinkielen vaatimusta ei edellytettäisi tapauskohtaisen arvion perusteella kaikissa tarkastuseläinlääkäreiden viroissa.

Päätöksessä todettiin lisäksi seuraavaa.

"1 TAUSTA

"Elintarviketurvallisuusvirasto (myöhemmin Evira) on tulkinnut vakiintuneesti, että tarkastuseläinlääkäriin kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto (eläinlääketieteen lisensiaatti). Julkisyhteisön henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (myöhemmin kielitaitolaki) (424/2003) 6 §:n mukaan valtion henkilöstöltä, jolta edellytetään säädettyinä kelpoisuusvaatimuksena korkeakoulututkintoa, vaaditaan kaksikielisessä viranomaisessa viranomaisen virka-alueen väestön enemmistön kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä toisen kielen tyydyttävää suullista ja kirjallista taitoa. Yksikielisessä viranomaisessa edellytetään viranomaisen kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä toisen kielen tyydyttävää ymmärtämisen taitoa.

Eviran tulkinta tarkastuseläinlääkärien kelpoisuusvaatimuksena olevasta ylemmästä korkeakoulututkinnosta on johtanut siihen, että tarkastuseläinlääkäriin viroissa on kelpoisuusvaatimuksena edellytetty suomen kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä ruotsin kielen tyydyttävää suullista ja kirjallista taitoa. Tämä on vaikeuttanut huomattavasti tarkastuseläinlääkäreiden rekrytointia erityisesti ulkomailla tutkintonsa suorittaneiden ja Suomessa laillistuksen saaneiden eläinlääkäreiden osalta, joiden kohdalla vaatimus ruotsin kielen taidosta (ns. virkamiesruotsi) on ongelmallinen.

Kielitaitolain 3 §:n mukaan virkaa täytettäessä ja muuhun palvelussuhteeseen otettaessa on varmistauduttava siitä, että palvelukseen otettavalla on työtehtävien edellyttämä kielitaito. Oikeusministeriö on todennut asiaan liittyvässä keskustelussa, että tarkastuseläinlääkäreiden kelpoisuusvaatimuksena on se, että henkilö on Suomessa laillistettu eläinlääkäriksi, eikä niinkään vaatimus ylemmästä korkeakoulututkinnosta. Mikäli Evira tulkitsee asiaa tämän mukaisesti, tarkoittaisi se sitä, että tarkastuseläinlääkäriin virkaan valittavalta eläinlääkäriältä vaadittaisiin tehtävän edellyttämää kielitaitoa.

Asia ei kuitenkaan ole täysin ongelmaton. Tarkastuseläinlääkäri tekee virkamiehenä oikeuksiin ja velvollisuuksiin kohdistuvia (taloudellisesti myös merkittäviä) päätöksiä. Koska tarkastuseläinlääkäriin tulee pystyä lukemaan säädöstekstiä, ymmärtämään ja soveltamaan sitä sekä kirjoittamaan päätöksiä, tehtävän niin edellyttäessä suomen- ja/tai ruotsinkielellä, voidaan pelkästään tämän vuoksi tarkastuseläinlääkäriltä edellyttää sekä suomen- että ruotsinkielen taitoa. Kuitenkin mikäli tarkastuseläinlääkäri työskentelee teurastamossa, joka sijaitsee suomenkielisellä alueella, voitaisiin tällaisissa viroissa virkamiesruotsin sijasta edellyttää tehtävien vaatimaa kielitaitoa, tässä tapauksessa suomen kielen taitoa. Ruotsinkielisellä alueella sijaitsevilla teurastamoilla voitaisiin vastaavasti edellyttää ruotsin kielen taitoa.

Mikäli tarkastuseläinlääkäreiden kelpoisuusvaatimuksena ei pidetä korkeakoulututkintoa, vaan sitä, että henkilö on Suomessa laillistettu eläinlääkäriksi, voitaisiin tarkastuseläinlääkäreiltä edellyttää kielitaitolain 3 §:n mukaista tehtävien edellyttämää kielitaitoa. Jos voidaan siis ajatella, ettei kaikissa tarkastuseläinlääkäreiden viroissa käytännössä tarvita sekä suomen että ruotsin kielen taitoa, ei sitä myöskään kaikissa viroissa edellytettäisi. Eviran näkemyksen mukaan kielitaitolaki antaa mahdollisuuden tällaiseen tulkintaan työtehtävien edellyttämästä kielitaitovaatimuksesta”.

3.2.5

Maa- ja metsätalousministeriön lausunto Eviran menettelystä

- - -

Maa- ja metsätalousministeriö lausui 8.1.2015 muun muassa, että tarkastuseläinlääkäriin virkaan liittyy yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien kannalta merkittävää julkisen vallan käyttöä. Tarkastuseläinlääkäri tekee teurastamossa eläviä eläimiä, eläinten hyvinvointia ja lihaa koskevia päätöksiä ja käyttää osaltaan ratkaisuvalltaa elintarvikelain mukaisesti hallinnollisiin pakkokeinoihin ja eläintautien vastustamiseen liittyvissä asioissa. Ministeriö katsoi, että tämän vuoksi kielitaitolain 3 §:ssä mainittua tehtävän edellyttämää kielitaitoa ei voida yksin pitää riittävänä, vaan tarkastuseläinlääkäreitä koskevien kielitaitovaatimusten tulisi perustua joko kielitaitolain 6 §:n 1 momenttiin tai, jos pykälä ei sovellu tarkastuseläinlääkäreihin, erikseen säädettyihin kielitaitoa koskeviin kelpoisuusvaatimuksiin.

Maa- ja metsätalousministeriö katsoi, ettei tarkastuseläinlääkäriin viran kelpoisuusvaatimusten suhde kielitaitolain 6 §:ään ole täysin selvä johtuen kelpoisuusvaatimusten perustumisesta Euroopan unionin lainsäädäntöön sekä siitä, että kyseessä on ammatti, jossa voi toimia vain laillistuksen saanut henkilö. Ministeriön mukaan tarkastuseläinlääkäreiden kielellisistä kelpoisuusvaatimuksista saattaa olla tarkoituksenmukaista säätää erityissäännöksillä kielitaitolain 6 §:n tulkinnasta riippumatta, kun otetaan huomioon tarkastuseläinlääkäreiden rekrytoinnin vaikeus, Suomeen tulevien ulkomailla koulutettujen eläinlääkäreiden suuri määrä ja se, että osassa teurastamoista tarkastuseläinlääkäreiden tehtäviä on käytännössä mahdollista järjestellä siten, että kaikki viranhaltijat eivät tarvitse ruotsin kielen taitoa.

- - -

3.2.6

Eviran menettelyn arviointi

Perustuslain 17 §:n 1 momentin mukaan Suomen kansalliskielet ovat suomi ja ruotsi. Pykälän 2 momentin mukaan jokaisen oikeus käyttää tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa asiassaan omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia, sekä saada toimituskirjansa tällä kielellä

turvataan lailla. Julkisen vallan on huolehdittava maan suomen ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan.

Kielitaitolain tavoitteena on osaltaan varmistaa perustuslain 17 §:n mukaisten kielellisten oikeuksien toteutuminen. Kielitaitolain 3 §:n mukaan viranomaisella on yleinen velvollisuus varmistua palvelukseen otettavien henkilöiden riittävästä kielitaidosta. Säännös perustuu perustuslain 125 §:ään, jonka mukaan julkiseen virkaan voidaan nimittää vain henkilö, jolla on myös kielitaidon osalta riittävät edellytykset virkatehtävien asianmukaiseen hoitamiseen (HE 92/2002 vp, s. 102).

Evira kertoi selvityksessään, että kantelun kohteena olevassa tapauksessa oli arvioitu kyseisen tarkastuseläinlääkärin työtehtävän edellyttämää todellista kielitaitoa, eikä tehtävässä tapauskohtaisen arvion perusteella edellytetty ruotsin kielen taitoa. Virka oli sijoitettu suomenkielisellä alueella olevaan teurastamoon, jossa oli kuusi tarkastuseläinlääkärinä. Evira katsoi, että kaikissa tarkastuseläinlääkärin tehtävissä ei ollut tarpeen edellyttää ruotsin kielen taitoa.

Totean, että kielitaitolain 5 §:n 1 momentin mukaan valtion viranomaisten henkilöstölle voidaan asettaa kielitaitoa koskevia kelpoisuusvaatimuksia vain lailla taikka lain nojalla valtioneuvoston tai asianomaisen ministeriön asetuksella. Säännöstä koskevien yksityiskohtaisten perustelujen (HE 92/2002 vp, s. 103) mukaan säännöksen tarkoituksena on selventää, että kielitaitoa koskevia kelpoisuusvaatimuksia ei voida asettaa yksittäistapauksittain, vaan että valtion henkilöstön kelpoisuusvaatimukset perustuvat aina lakiin taikka valtioneuvoston tai ministeriön asetukseen.

Kielitaitolain 5 §:n 1 momentti edellyttää myös, että suomen ja ruotsin kielen taitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista on aina säädettävä, jos henkilöstön tehtäviin kuuluu yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien kannalta merkittävää julkisen vallan käyttöä. Hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perustelujen (HE 92/2002 vp, s. 104) mukaan tällaisina tehtävinä on tässä yhteydessä pidettävä esimerkiksi yksilön oikeuksia, etuuksia ja velvollisuuksia koskevien päätösten tekemistä ja esittelemistä, sekä tehtäviä, joihin liittyy itsenäiseen harkintaan perustuva oikeus käyttää voimakeinoja tai puuttua muuten merkittäväällä tavalla yksilön perusoikeuksiin.

Siltä osin kuin 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua valtion henkilöstöltä edellytetään säädettynä kelpoisuusvaatimuksena korkeakoulututkintoa, suomen ja ruotsin kielen taitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista on säädetty kielitaitolain 6 §:n 1 momentissa. Kaksikielisessä viranomaisessa vaaditaan viranomaisen virka-alueen väestön enemmistön kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä toisen kielen tyydyttävää suullista ja kirjallista taitoa. Yksikielisessä viranomaisessa edellytetään viranomaisen kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä toisen kielen tyydyttävää ymmärtämisen taitoa. Saman pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan kuitenkin säätää poikkeuksista 1 momentissa säädetyistä suomen ja ruotsin kielen taitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista, jos työtehtävät sitä edellyttävät tai jos eri kielten käyttämistä edellyttävien työtehtävien jako viranomaisessa sen sallii taikka vaatimuksista poikkeamiselle on muita erityisen painavia syitä.

Katson maa- ja metsätalousministeriön tavoin, että tarkastuseläinlääkärin tehtäviin teurastamossa kuuluu yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien kannalta merkittävää julkisen vallan käyttöä. Tarkastuseläinlääkärin tehtäviin kuuluu muun muassa lihantarkastus, josta annetaan elintarvikelain 43 a §:n mukainen lihantarkastuspäätös oikaisuvaatimusosoituksineen. Tarkastuseläinlääkärillä on osaltaan toimivalta ryhtyä

elintarvikelain mukaisiin hallinnollisiin pakkokeinoihin. Tarkastuseläinlääkäriin tehtäviin kuuluu myös eläinsuojelulain ja eläintautilain mukainen valvonta teurastamossa.

Tarkastuseläinlääkäriin pätevyysvaatimuksista on säädetty ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinperäisten tuotteiden virallisen valvonnan järjestämistä koskevista erityissäännöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 854/2004 liitteessä I olevan III jakson IV luvun A osassa. Kelpoisuus tarkastuseläinlääkäriksi kytkeytyy Suomessa suoritettun tutkinnon osalta oikeuteen toimia laillistettuna eläinlääkäriä. Eläinlääkäriksi laillistamisen edellytyksenä on korkeakoulututkinto.

Katson, että Eviran menettely asettaa tapauskohtaisesti tarkastuseläinlääkärille suomen tai ruotsin kielen taitoa koskevia kelpoisuusvaatimuksia ei ole ollut lainmukainen. Tarkastuseläinlääkäriin tehtävään kuuluvasta merkittävästä julkisen vallan käytöstä ja tarkastuseläinlääkäriin säädettyistä pätevyysvaatimuksista edellä esitetyn huomioon ottaen katson, että kantelun kohteena olevassa virantäytössä olisi tullut soveltaa kielitaitolain 6 §:n 1 momentin säännöksiä vaadittavasta suomen ja ruotsin kielen taidosta, koska tarkastuseläinlääkäriin kielitaitovaatimuksista ei ole erikseen säädetty. Näin Evira oli vakiintuneesti menetellyt ennen 5.12.2013 tekemäänsä päätöstä kielitaitolain tulkinnasta.

Maa- ja metsätalousministeriö ilmoitti lausunnossaan, että se valmistelee muutoksia tarkastuseläinlääkärien kielitaitoa koskeviin kelpoisuusvaatimuksiin. Asian valmistelu on ministeriöstä saadun tiedon mukaan vielä kesken.

4

TOIMENPITEET

Saatan Elintarviketurvallisuusviraston tietoon edellä kohdassa 3.2.6 kerrotun käsitykseni lainvastaisesta menettelystä kielitaitovaatimusten asettamisessa. - - - Tässä tarkoituksessa lähetän Elintarviketurvallisuusvirastolle jäljennöksen tästä päätöksestäni.

- - -